

Maakbaarheid in kunst en coaching

Maakbaarheid. Een woord waar ik van kan genieten, een woord dat verwachtingen oproept. Boeiende artikelen, nieuwe coachingstechnieken, muziek, beelden, performances ... alles is te maken. Wat een inspirerend vooruitzicht is dat, wat een optimistische aanjager van creativiteit! Maar als alles te maken is, is alles dan ook maakbaar?

AUTEUR: MIRJAM DIRKX

De componist William Basinski besloot in 2001 wat achterstallig onderhoud te verrichten; hij wilde zijn oude tapes met korte herhalende geluidsfragmenten – ook wel loops genoemd – digitaliseren. Maar terwijl hij de oude magneetlinten afspeelde en opnam, sprongen de kleine metaaldeeltjes van ouderdom spontaan van het lint. Tot Basinski's ontzetting hoorde en zag hij de tapes onder zijn handen ontbinden. De wegvliegende metaaldeeltjes sloegen gaten in de loops en namen het geluid op de tapes geleidelijk aan over. Dit fascinerende proces, van geluid dat aan het vergaan is, bleef hij opnemen totdat de loops op de oude tapes bijna verdwenen waren. "The music is dying" zei Basinski. Het schokkende, tergend langzame en oncontroleerbare uiteenvallen van akkoorden en melodieën, is aangrijpend én van een grote schoonheid. In het uiteenvallen wordt een nieuwe compositie geboren: de 'Disintegration Loops'. Ze stukken variërend in lengte van twintig tot negentig minuten, die zowel vergankelijkheid als creatie in zich herbergen.

De 'Disintegration Loops' hebben nog een extra lading meegekregen door de historie. Toen de compositie net af was en Basinski deze beluisterde, zag hij op datzelfde moment de Twin Towers vanuit het raam van zijn New Yorkse appartement in elkaar storten. Zo is deze compositie onlosmakelijk verbonden geraakt met *nine-eleven*, en zie je op YouTube bij het zoeken naar Basinski's meesterwerk ook de beelden van de stofwolven van de in elkaar stortende wolvenkrabbers.

Maakbaar? Ja en nee. Basinski had geen invloed op het proces van ontbinding, de

oorspronkelijke loops waren niet meer te redden. Wij als coaches hebben geen invloed op het 'verlies' wat onze cliënten lijden. Ontslag, burn-out, conflicten, of de meer persoonlijke verliezen zoals scheiding, overlijden en ziektes; hiervan zijn we enkel en alleen getuigen. We kunnen er slechts met mededogen naar kijken, wetende dat het leven zo zijn eigen 'loops' neemt.

Maar William Basinski heeft ook iets nieuws gecreëerd uit het desintegrerende geluid; hij heeft een compositie gemaakt van datgene wat aan het ontbinden is. Hij heeft bewezen dat er nieuwe muziek kan ontstaan uit oude vergane tapes. Daarmee heeft hij een geweldige ode gebracht aan de maakbaarheid. En inspireert hij mij om te kijken wat voor nieuwe muziek er kan ontstaan uit de halfvergane sporen van het verleden, van mijzelf, van mijn cliënten. Hoe er nieuwe loops kunnen worden gemaakt na ontslag, na strijd, na falend functioneren. Hoe uit de echo's van deze gebeurtenissen steeds weer iets nieuws kan ontstaan, doordat oude gewoontes worden afgelegd en hernieuwde perspectieven tot hernieuwde zingeving leiden. Maakbaarheid met een deemoedig oog voor alles wat niet-maakbaar is. Daarin schuilt voor mij de schoonheid van ons vak. ■

Mirjam Dirx is coach counselor en schreef samen met Annemijn Birnie het boek 'De Muzen aan het Woord', over het gebruik van beeld en muziek in coaching, therapie en training. Ze geven scholing voor ervaren coaches en therapeuten in het werken met de muzen. www.demuzenaanhetwoord.nl